

วัณโรคปอดเป็นโรคอุบัติซ้ำที่กลับมาเป็นปัญหาใหม่ทางสาธารณสุขที่สำคัญของประเทศต่างๆทั่วโลก รวมทั้งประเทศไทย การแพร่กระจายเชื้อวัณโรคในแผนกผู้ป่วยนอกและอุบัติเหตุฉุกเฉินเกิดได้จากการไม่มีระบบการคัดกรองผู้ป่วยวัณโรคปอดระยะแพร่กระจายเชื้อ การวิจัยเชิงพัฒนาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาวิธีการคัดกรองผู้ป่วยวัณโรคปอดระยะแพร่กระจายเชื้อในแผนกผู้ป่วยนอกและอุบัติเหตุฉุกเฉิน โรงพยาบาลมหาวิทยาลัย โดยให้การแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ และประเมินประสิทธิภาพวิธีการคัดกรองที่พัฒนาขึ้น กลุ่มตัวอย่างที่เข้าร่วมการพัฒนาวิธีการคัดกรองผู้ป่วยวัณโรคปอดระยะแพร่กระจายเชื้อ เป็นพยาบาลวิชาชีพจำนวน 12 คน มาจากแผนกผู้ป่วยนอก 11 คน และแผนกอุบัติเหตุฉุกเฉิน 1 คน ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการประเมินประสิทธิภาพการคัดกรองผู้ป่วยวัณโรคปอดระยะแพร่กระจายเชื้อที่พัฒนาขึ้น ประกอบด้วย ผู้ป่วยที่ได้รับการคัดกรองที่แผนกผู้ป่วยนอกและอุบัติเหตุฉุกเฉินระหว่างเดือนตุลาคมถึงเดือนพฤศจิกายน 2551 จำนวน 6,246 คน และพยาบาลวิชาชีพจำนวน 32 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย แผนการประชุมกลุ่มเพื่อพัฒนาวิธีการคัดกรองผู้ป่วยวัณโรคปอดระยะแพร่กระจายเชื้อ โดยให้การแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ แบบบันทึกผลการคัดกรองและวินิจฉัยวัณโรคปอดระยะแพร่กระจายเชื้อ และแบบสอบถามความคิดเห็นพยาบาลวิชาชีพที่มีต่อวิธีการคัดกรองผู้ป่วยวัณโรคปอดระยะแพร่กระจายเชื้อ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา คำนวณค่าความไวและความจำเพาะ

ผลการวิจัยพบว่า ผู้ป่วยที่เข้ารับการรักษาในแผนกผู้ป่วยนอกและอุบัติเหตุฉุกเฉินในช่วงที่ศึกษามีจำนวนทั้งหมด 34,945 ราย ได้รับการคัดกรอง 6,246 ราย พบผู้ป่วยสงสัยวัณโรคปอดระยะแพร่กระจายเชื้อ 38 ราย และแพทย์วินิจฉัยว่าเป็นวัณโรคปอดระยะแพร่กระจายเชื้อ 14 ราย มีผู้ป่วย 5 รายที่แพทย์วินิจฉัยวัณโรคปอดระยะแพร่กระจายเชื้อ แต่ไม่พบจากการคัดกรอง ค่าความไวของการคัดกรองคิดเป็นร้อยละ 73.7 ความจำเพาะร้อยละ 99.6 พยาบาลวิชาชีพที่ทำหน้าที่คัดกรองเห็นด้วยอย่างมากว่าวิธีการคัดกรองมีความเหมาะสมในทุกสถานการณ์และมีประโยชน์ต่อหน่วยงานคิดเป็นประมาณร้อยละ 69 และ 59 ตามลำดับ ประมาณร้อยละ 47 และ 34 เห็นด้วยอย่างมากว่าวิธีการคัดกรองสามารถนำไปปฏิบัติได้ และมีความสะดวกในการนำไปใช้

การวิจัยครั้งนี้แสดงให้เห็นว่า การใช้วิธีการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ในการพัฒนาวิธีการคัดกรองผู้ป่วยวัณโรคปอดระยะแพร่กระจายเชื้อ ในแผนกผู้ป่วยนอกและอุบัติเหตุฉุกเฉิน ในโรงพยาบาลมหาวิทยาลัย ช่วยให้สามารถค้นหาผู้ป่วยที่เป็นแหล่งแพร่กระจายเชื้อวัณโรคในโรงพยาบาล ผู้บริหารโรงพยาบาลควรให้การสนับสนุนให้มีการดำเนินการคัดกรองผู้ป่วยวัณโรคปอดระยะแพร่กระจายเชื้ออย่างต่อเนื่องและควรมีการกำหนดคน โยบายในการแยกผู้ป่วยที่ได้รับการคัดกรองวัณโรคปอดระยะแพร่กระจายเชื้ออย่างเหมาะสมต่อไป

Pulmonary tuberculosis is a re-emerging disease, which has become a serious public health problem in many countries worldwide including Thailand. Tuberculosis transmission occurs in Outpatient (OPD) and Emergency (ED) department from non-active pulmonary tuberculosis screening system. The aims of this study were to develop an active pulmonary tuberculosis (APT_B) patients screening in OPD and ED of a university hospital by using creative problem solving (CPS) and to evaluate its efficiency. The sample for development of APT_B patients screening included 12 registered nurses, 11 from OPD and 1 from ED. Samples for evaluating the efficiency of the new APT_B patients screening method included 6,246 patients who were screened at OPD and ED during October to November, 2008 and 32 registered nurses. The study tools consisted of the Meeting Program for Development of APT_B Patients Screening using CPS, Recording Form of Screening and Diagnosis Results, and Opinion of Registered Nurse for the New APT_B Patients Screening Questionnaire. Data were analyzed using descriptive statistics, sensitivity and specificity calculation.

The results of study showed that during the study period, 34,945 patients were treated at OPD and ED. Six thousand two hundred and forty six patients were screened using the new APT_B patients screening. Thirty eight patients were suspected of having APT_B by screening and 14 patients were diagnosed with APT_B by physicians. Five patients were diagnosed APT_B without screening. Sensitivity of the new APT_B patients screening was 73.7% and specificity was 99.6%. Approximately 69% and 59% of registered nurses strongly agreed that this screening method was suitable in every situation and beneficial to the unit respectively. Approximately 47% and 34% strongly agreed that it was practically and conveniently utilized.

The findings from this study demonstrate that using CPS to develop the APT_B patients screening in OPD and ED of a university hospital helped for identify APT_B patients who were a source of pulmonary tuberculosis transmission in a hospital. Hospital administrators should continuously support the APT_B screening activity and identify appropriate policy on isolation of screened APT_B patients.